

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 maja 2013 r. (data prezentaty) powodowie M. B. (1), E. B., M. B. (2), M. B. (3), T. B. oraz J. B. (1) wnieśli o zasądzenie na ich rzecz każdego z nich od pozwanego Towarzystwo (...) z siedzibą w W. kwoty 50.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od trzydziestego dnia od dnia zgłoszenia szkody tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci zerwania więzów rodzinnych po śmierci siostry powodów – A. G. (1). W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 20 lipca 2008 r. M. B. (4) kierujący samochodem marki A. o nr rej. (...) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, iż nie zachował ostrożności przy wykonywaniu manewru omijania, co doprowadziło do potrącenia A. G. (1). W wyniku zdarzenia, A. G. (2) doznała wielonarządowych obrażeń, w szczególności głowy i szyi, co w konsekwencji doprowadziło do jej zgonu. Powodowie wskazali, że śmierć siostry wywołała u nich silne cierpienie psychiczne.

(pozew – k. 3-31)

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 sierpnia 2014 r. (data stempla pocztowego) pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz od każdego z powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że nie kwestionuje swojej legitymacji biernej w niniejszej sprawie oraz nie kwestionuje zasady odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 20 lipca 2008 r. Pozwany potwierdził, iż sprawca wypadku posiadał zawartą z nim umowę ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego. Pozwany podniósł, iż rodzice zmarłej A. G. (1) są opiekunami zastępczymi powodów, zaś zmarła była kuzynką powodów, a nie ich siostrą. W ocenie pozwanego wpływa to na intensywność więzi występującej pomiędzy powodami a zmarłą. Powodowie pozostawali z rodzinie zastępczej zbyt krótko, aby pomiędzy nimi oraz zmarłą wytworzyła się szczególnie silna więź, taka jaka mogłaby występować między rodzeństwem.

(odpowiedź na pozew – k. 122-127)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 lipca 2008 r. miejscowości H., M. B. (4), kierujący samochodem marki A. (...) o nr rejestracyjnym (...), potrącił grupę pieszych w osobach: A. G. (1), W. B., M. B. (2) oraz A. B.. A. G. (1), mająca 16 lat, zginęła na miejscu. Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2008 r. Sąd Rejonowy w B. II Wydział Karny uznał M. B. (4) za winnego, tego że w dniu 20 lipca 2008 r. w H. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że nie posiadając do tego celu wymaganych przepisami uprawnień, kierował powyższym samochodem marki A. (...) i poruszając się nim z prędkością nie mniejszą niż 90 km/h, nie zachował należytej ostrożności, stracił panowanie nad pojazdem, zjechał do krawędzi jezdni, gdzie uderzył w grupę prawidłowo idących pieszych, a następnie wjechał do przydrożnego rowu, w wyniku czego śmierć na miejscu poniosła piesza A. G. (1), zaś obrażeń ciała doznała piesza A. B., za co został skazany na karę pozbawienia wolności.

(notatka urzędowa KPP w B. z dnia 21 lipca 2008 r. – k. 6 akt szkody, zeznania powodów M. B. (2) – k. 354-355, J. B. (1) – k. 355-356, zeznania S. G. (1) – k. 180-181, k. 248-249, wyrok Sądu Rejonowego w B. II Wydział Karny z dnia 19 grudnia 2008 r. sygn. akt II K 63/08 – k. 70-74, okoliczności bezsporne)

Samochód, którym kierował sprawca wypadku z dnia 20 sierpnia 2008 r. posiadał umowę ubezpieczenia OC, której stroną był pozwany. (potwierdzenie zawarcia umowy ubezpieczenia OC zawartej z pozwanym – k. 2 akt szkody).

Przed wypadkiem A. G. (1) zamieszkiwała wspólnie z rodzicami M. oraz S. G. (1), siostrą A. G. (3), dziadkami oraz powodami i ich rodzeństwem. M., E., M., M., T. oraz J. B. (2) zamieszkali wspólnie z A. G. (1) od około 2003 r., kiedy to M. i S. G. (2) zaczęli pełnić funkcję rodziców zastępczych dla powodów oraz ich rodzeństwa. Powodowie trafili do rodziny G. w wyniku tragicznych okoliczności, po śmierci swojej matki (siostry S. G. (1)) oraz umieszczeniu ojca w zakładzie karnym. W chwili zamieszkania w domu rodziny G., M. B. (1) miała 6 lat, E. B. niespełna rok, M. B. (2) miał

8 lat, M. B. (3) niespełna 2 lata, T. B. miała niespełna 4 lata, zaś J. B. (1) miał 7 lat. A. G. (1) miała w tym czasie około 11-12 lat. (zeznania S. G. (1) – k. 180-181, okoliczności bezsporne)

Powodowie oraz A. G. (1), byli kuzynostwem, wychowywali się wspólnie oraz traktowali się jak rodzeństwo. A. G. (1) chętnie pomagała w opiece nad najmłodszymi dziećmi tj. E. i M. B. (3) oraz spędzała czas z pozostałym rodzeństwem M., J. i M. B. (2). A. G. (1) dużo rozmawiała z powodami J. i M. B. (2), chętnie czytała im książki oraz pomagała im w nauce, a także w pracach domowych. Powodowie wraz z A. G. (1) spędzali wspólnie czas na zabawie, wspólnie chodzili do szkoły. Rodzeństwo B. było bardzo zżyte ze zmarłą. Powodowie silnie przeżyli śmierć A. G. (2), zamknęli się w sobie, byli smutni oraz pojawiły się u nich problemy w nauce – zwłaszcza u J. i M. B. (2).

(zeznania powodów M. oraz J. B. (1) – k. 179, 180-181, k. 354-355, 355-356, zeznania świadka A. G. (4) – k. 245-247, zeznania świadka A. G. (5) – k. 247-248, zeznania świadka S. G. (1) – k. 180-181, 248-249, zeznania powódki M. B. (1) – k. 355-356)

Zdarzenie z 2008 r. oraz śmierć A. G. (1) spowodowały u M. B. (3) traumę psychiczną, którą przeżyła wspólnie z pozostałymi członkami rodziny. U powódki M. B. (3) pojawiły się stany lękowe – nadmierna pobudliwość nerwowa, kłopoty ze snem, stan rozdrażnienia oraz lęk o życie i zdrowie najbliższych członków rodziny. Śmierć A. G. (1) była u powódki E. B. szokiem psychicznym, który odczuwa do dnia dzisiejszego. U E. B. pojawiły się zmiany w funkcjonowaniu organizmu, niepewność o własną przyszłość, kłopoty ze snem, stany rozdrażnienia oraz lęki nocne. Zdarzenie z dnia 20 lipca 2008 r. odbiło się na rozwoju psychicznym i emocjonalnym powódki E. B.. Śmierć A. G. (1) stanowiła traumę psychiczną także dla powoda M. B. (2), która odbiła się na jego funkcjonowaniu psychicznym i wywołała zmiany w głębokiej energii adaptacyjnej. Również dla J. B. (1) wypadek z dnia 20 lipca 2008 r. wiązał się ze stresem oraz stanowił dla niego ubytek w strukturze psychicznej i emocjonalnej, jak również przyczynił się do zmian w głębokiej energii adaptacyjnej. Tragiczna śmierć A. G. (1) stanowiła przeżycie traumatyczne także dla powódki M. B. (1), co przejawiało się w nadmiernej neurotyczności, niechęci do jedzenia, zaburzeniach snu, stanami drażliwości i lęku o przyszłość. Zdarzenie to również przyczyniło się do powstania zmian w jej głębokiej energii adaptacyjnej. Z kolei u powódki T. B. tragiczna śmierć przybranej siostry wywołała głęboki uraz psychiczny, który również naruszył jej energię adaptacyjną. Wypadek komunikacyjny oraz tragiczna śmierć A. G. (1) wiązała się z silnym stresem u powodów. Każdy z nich podczas badania przez biegłego sądowego z zakresu psychologii jako jedno z najtragiczniejszych wydarzeń w swoim życiu wskazywał śmierć kuzynki. U każdego z nich spowodowały zaburzenie poczucia bezpieczeństwa, akceptacji i afiliacji, jak również spowodowały zaburzenie rozumienia reakcji i zdolności odczuwania emocji innych ludzi.

(opinia biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 14 czerwca 2016 r. dotycząca M. B. (3) – k. 269-271, opinia biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 14 czerwca 2016 r. dotycząca E. B. – k. 274-276, opinia biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 7 czerwca 2016 r. dotycząca M. B. (2) – k. 279-291, opinia biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 7 czerwca 2016 r. dotycząca J. B. (1) – k. 284-286, opinia biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 11 czerwca 2016 r. dotycząca M. B. (1) – k. 289-29, opinia biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 11 czerwca 2016 r. dotycząca T. B. – k. 294-296, opinia uzupełniająca biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 28 listopada 2016 r. – k. 333-335)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym na podstawie powołanych dokumentów, znajdujących się w aktach sprawy oraz w aktach szkody, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Sąd ustalił powyższy stan faktyczny także na podstawie zeznań świadków: A. G. (3), A. G. (5) oraz S. G. (1), a także zeznań powodów: J. B. (1), M. B. (2), M. B. (1). Wszystkie wskazane zeznania były spójne, logiczne, korespondowały ze sobą oraz z pozostałym materiałem dowodowym w sprawie.

Sąd ustalił stan faktyczny także na podstawie opinii biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 14 czerwca 2016 r. dotyczącej M. B. (3) (k. 269-271), opinii tego biegłego z dnia 14 czerwca 2016 r. dotyczącej E. B. (k. 274-276), opinii biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 7 czerwca 2016 r. dotyczącej M. B. (2) (k. 279-291), opinii tego biegłego z dnia 7 czerwca 2016 r. dotyczącej J. B. (1) (k. 284-286), opinii biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 11 czerwca 2016 r. dotyczącej M. B. (1) (k. 289-291), opinii tego biegłego z dnia 11 czerwca 2016 r. dotyczącej T. B. (k. 294-296)

oraz opinii uzupełniającej biegłego sądowego psychologa A. F. z dnia 28 listopada 2016 r. (k. 333-335). Wszystkie opinie sporządzone przez biegłego były fachowe, wyczerpujące i rzetelne. Ponadto, biegły w opinii uzupełniającej wyjaśnił wszelkie zarzuty pełnomocnika pozwanego kierowane pod adresem opinii głównych.

Sąd oddalił kolejny wniosek pełnomocnika pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego psychologa, bowiem zmierzał on jedynie do przedłużenia postępowania, a okoliczności wymagające wiadomości specjalnych zostały wystarczająco wyjaśnione w opiniach głównych biegłego sądowego psychologa A. F. oraz opinii uzupełniającej tego biegłego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa zasługiwały na uwzględnienie .

Zgodnie z art. 822 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na której rzecz zostaje zawarta umowa ubezpieczenia. Według § 4 tego przepisu uprawniony do odszkodowania może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń ma charakter pochodny w stosunku do odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego. Stosownie do treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Do ustalenia pojęcia szkody i zakresu odszkodowania zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego.

Wobec tego, iż w niniejszej sprawie zdarzenie powodujące szkodę zdarzyło się w stanie prawnym przed wejściem w życie nowelizacji kodeksu cywilnego z dnia 30 maja 2008 r., tj. przed dniem 2 sierpnia 2008 r., do roszczeń powodów o zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej zastosowanie znajdzie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., jako że więź rodzinna może być uznana za dobro osobiste członka rodziny zmarłego (por. wyrok SN z 14 stycznia 2010 IV CSK 307/09, uchwała z 22 października 2010 r. III CZP 76/10, wyrok z 11 maja 2011 I CSK 621/10, uchwała z 13 lipca 2011 III CZP 32/11).

Sąd Najwyższy stanowczo podkreślał, że katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty, a zakresem stosowania art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Do katalogu dóbr osobistych od dawna zaliczano m.in. prawo do planowania rodziny, tradycję rodzinną, pamięć o osobie zmarłej. Trudno byłoby znaleźć argumenty sprzeciwiające się zaliczeniu do tego katalogu także więzi rodzinnych. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej. Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a fortiori - może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. Jednocześnie podkreślić należy, iż nie każdą więź rodzinną należy automatycznie zakwalifikować do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką której zerwanie powoduje ból, cierpienie oraz rodzi poczucie krzywdy.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie potwierdza, iż relacje powodów ze zmarłą A. G. (1) były bliskie i zażyłe. Powodowie po śmierci swojej mamy, zamieszkali u S. i M. G., z którymi nawiązali relacje zbliżone do tych które posiadają dzieci ze swoimi biologicznymi rodzicami. Powodowie traktowali córki S. i M. małżonków G., w tym szczególnie zmarłą A. G. (1) jak swoje własne siostry. A. G. (1) spędzała z nimi dużo czasu, rozmawiała z nimi, pomagała w nauce oraz w wykonywaniu obowiązków domowych. Zmarła szczególną sympatią darzyła powódki E. oraz M. B. (3), którymi opiekowała się gdy były w wieku niemowlęcym oraz okołoniemowlęcym. Sąd uznał, iż więź rodzinna i

emocjonalna łącząca powodów ze zmarłą A. G. (1) jest dobrem osobistym, które pozostaje pod ochroną, stąd też ich roszczenie jest uzasadnione co do zasady i może być dochodzone na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.

Obecnie dominuje pogląd, iż decydującym kryterium jest rozmiar krzywdy i ekonomicznie odczuwalna wartość, adekwatna do warunków gospodarki rynkowej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 08 marca 2013 roku, I ACa 1252/12, L.). Nadto orzecznictwo opowiada się za tym, że skoro jednym z kryteriów określających „odpowiedniość” zadośćuczynienia jest jego kompensacyjny charakter, to przyznana poszkodowanemu kwota powinna stanowić realną wartość ekonomiczną w odniesieniu do doznanej krzywdy, nie będąc przy tym jedynie wartością symboliczną, jak i nie stanowiąc źródła bezpodstawnego wzbogacenia poszkodowanego.

Sąd doszedł do przekonania, iż każdemu z powodów należy się zadośćuczynienie w żądanej przez nich wysokości. Wskazać bowiem należy, iż za przedmiotową kwotą zadośćuczynienia przemawia zakres cierpień, których powodowie doznali po śmierci A. G. (1), w szczególności wstrząs psychiczny oraz silny stres, który wystąpił u każdego z nich. A. G. (1) w chwili śmierci była młodą dziewczyną, która wspierała powodów w różnych zdarzeniach życia codziennego, troszczyła się o nich, rozmawiała z nimi, pomagała w nauce. Powodowie znaleźli w niej oparcie po tragedii jaka wydarzyła się w ich własnej rodzinie, wskutek której stracili matkę. A. G. (1) pomogła J. oraz M. B. (2) poprawić wyniki w nauce, jak również udzieliła im niezbędnego wsparcia. Zmarła chętnie angażowała się również w opiekę nad powódkami, w szczególności nad M. i E. B., które w chwili przeprowadzki do rodziny G. były bardzo małe. Śmierć A. G. (1) spowodowała u każdego z powodów wstrząs psychiczny, którego skutki występują u nich do dziś. Przedmiotowy wstrząs psychiczny u każdego z powodów doprowadził do zmian w energii adaptacyjnej, jak również spowodował zaburzenia poczucia bezpieczeństwa, akceptacji i afiliacji, jak również zaburzenie rozumienia reakcji i zdolności odczuwania emocji innych ludzi. Powodowie zgodnie wymieniali śmierć przybranej siostry jako jedno z najgorszych wydarzeń w swoim życiu. Okoliczności te wynikają jednoznacznie z opinii głównych biegłego sądowego psychologa przeprowadzonych w sprawie, jak również opinii uzupełniającej.

Sąd zważył, iż zasądzenie na rzecz każdego z powodów kwot po 50.000 zł odpowiada rozmiarom doznanych przez nich krzywd oraz stanowić będzie odczuwalną wartość z punktu widzenia gospodarki rynkowej. W ocenie Sądu nie ma znaczenia, iż zmarła nie była biologiczną siostrą powodów. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika bowiem, iż łącząca ich więź nie różniła się od tej, która występuje pomiędzy rodzeństwem biologicznym.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji. Sąd zasądził odsetki ustawowe na rzecz powodów od zasądzonych na ich rzecz kwot od dnia 26 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty, bowiem krzywda w rozmiarze odpowiadającym zasądzonemu zadośćuczynieniu została ustalona dopiero na dzień wyrokowania. W szczególności, dopiero na dzień wyrokowania ujawniły się okoliczności pozwalające na określenie rozmiaru cierpień powodów związanych ze śmiercią A. G. (1). W pozostałym zaś zakresie żądanie powodów o odsetki podlegało oddaleniu. Sąd miał w tym względzie na uwadze przepis art. 316 § 1 k.p.c., zgodnie z którym po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie, że stało się ono wymagalne w toku sprawy.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. bowiem powodowie ulegli jedynie w nieznaczej części swojego roszczenia, co oznacza, iż poniesione koszty sądowe powinny być im zwrócone w całości. Na poniesione przez każdego powodów koszty sądowe złożyły się: wynagrodzenia ich pełnomocnika będącego radcą prawnym w kwotach po 3.600 zł ustalone w oparciu o § 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804) oraz 17 zł tytułem poniesionych opłat skarbowych od pełnomocnictwa.

O kosztach należnych Skarbowi Państwa Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. (Dz. U. z 2016 r. poz. 623)

SSR Małgorzata Wert

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powodów pełnomocnikowi pozwanego .

SSR Małgorzata Wert